

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5CdoR/4/2023
Identifikačné číslo spisu:	8322200628
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8322200628.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jany Haluškovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti S. T.-Č., nar. XX.XX.XXXX a T. T.-Č., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, deti matky N. T.-Č., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. XXXX/XX, XXX XX Y., právne zastúpenej JUDr. Františkom Svatuškom, advokátom so sídlom Námestie slobody 25, 066 01 Humenné a otca E. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XX B. O., J. Q., D.É. Í., E. J., právne zastúpeného JUDr. Petrom Gdovinom, advokátom so sídlom Kalininova 675, 066 01 Humenné, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10P/44/2022, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 14. decembra 2022 sp. zn. 2CoP/5/2022 takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) aplikujúc § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) rozsudkom zo dňa 26. februára 2021 sp. zn. 7P/9/2018 zveril maloletú S. T.-Č., nar. XX.XX.XXXX a maloletú T. T.-Č., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej S. T.-Č. v sume vo výške 270 eur mesačne a na výživu maloletej T. T.-Č. v sume vo výške 230 eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky od podania návrhu od 02.03.2022 a v prevyšujúcej časti výšky výživného súd návrh matky zamietol. Rozhodol, že zaostalé výživné pre maloletú S. T.-Č. za obdobie od 02.03.2022 do 31.08.2022 vo výške 1 347 eur je otec povinný uhradiť do deviatich mesiacov od právoplatnosti rozsudku a zaostalé výživné pre maloletú T. T.-Č. za obdobie od 2.3.2022 do 31.8.2022 vo výške 1069,66 eur je otec povinný uhradiť do deviatich mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že rodičia maloletých detí nie sú manželmi, nežijú v spoločnej

domácnosti. Matka s dcérami žije cca 2 roky na území Slovenskej republiky v byte jej rodičov. Príjem matky zo zamestnania je vo výške cca 655 eur mesačne. Obe deti navštevujú základnú školu v Y. (mal. S. 6. ročník a mal. T. 5. ročník), s čím sú spojené mesačné výdavky na školské obedy 50 eur, na družinu 10 eur a na školské potreby 30 eur. Ďalšie mesačné výdavky matka vyčíslila sumou 400 eur na stravu, na oblečenie 100 eur, na lieky 30 eur, na pohonné hmoty 30 eur, na kultúrne vyžitie 50 eur. Všetky náklady spojené s výchovou maloletých hradí matka. Okresný súd ako mesačné výdavky na jedno maloleté dieťa zohľadnil náklady na stravu cca 130 eur (matka uviedla 400 eur mesačne pre tri osoby), 25 eur za obedy, na oblečenie cca 50 eur (minimálne štyrikrát ročne je potrebné deťom zakúpiť sezónne oblečenie, keď pri nástupe do školy sú tieto výdavky vyššie), na školské potreby cca 15 eur (matka uviedla 30 eur mesačne na dve deti), na lieky a iné potreby vo výške 10 eur mesačne (maloleté netrpia žiadnym ochorením, ktoré by vyžadovalo zvýšené finančné náklady, ide o nákup vitamínov a liekov v prípade bežného ochorenia), na kultúrne vyžitie vo výške 10 eur. Ide o minimálny rozsah nákladov, u ktorých je predpoklad zvyšovania vzhľadom na rastúce ceny energií aj základných potravín. Minimálne náklady na jedno dieťa tak predstavujú sumu 225 eur mesačne. Medzi náklady detí je potrebné započítať aj náklady na bývanie, ktoré hradí matka. Podľa jej vyjadrenia prispieva na bývanie sumou 250 eur mesačne, čo na jednu osobu predstavuje sumu 83,33 eur mesačne. Aj náklady matky na pohonné hmoty sa premietnu do výdavkov maloletých detí v prípade, ak matka využíva osobné motorové vozidlo aj na vozenie detí. Minimálne výdavky na jednu maloletú tak predstavujú sumu 333,33 eur mesačne. Z dokladov predložených matkou pritom vyplynulo, že náklady na byt sú 250,45 eur mesačne, na elektrinu 31 eur mesačne, náklady spoločnosti INOGY 67,70 eur mesačne, náklady na plyn 9 eur mesačne a za vodu 9,66 eur mesačne. Spolu sú náklady na bývanie 367,81 eur mesačne, z čoho matka hradí 250 eur mesačne. Matka zo svojho príjmu hradí aj dva úvery vo výške 115,80 eur a 106,69 eur mesačne, finančné prostriedky z ktorých použila na rekonštrukciu nehnuteľnosti v jej podielovom spoluvlastníctve, v ktorej plánuje v budúcnosti s deťmi bývať. Otec maloletých detí žije a pracuje v D. Í., kde vlastní rodinný dom, na kúpu ktorého čerpal úver vo výške 81 137,16 libier. Ako svoje výdavky otec maloletých detí uviedol sumu 343,57 libier splátku úveru a 258,37 libier mesačne splátku za auto, cca 150 L mesačne za elektrinu (50 libier za 10 dní), 80,31 libier mesačne za odpad, 95 libier ročne t. j. 7,91 libier mesačne za údržbu okolia, 26 libier mesačne za internet a 40,16 libier za mobil, 164 L ročne t. j. 13,66 L mesačne za TV licenciu, 433,44 libier ročne t. j. 36,12 libier mesačne poistenie auta, 41,60 libier mesačne životné a 26,91 libier mesačne úrazové poistenie otca, 1026,90 libier za olej na vykurovanie na vykurovaciu sezónu t. j. 85,57 libier mesačne, 421,12 libier ročne t. j. 35,09 libier mesačne poistenie auta. Celkové výdavky otca sú v sume 1145,27 libier, teda 1331,17 eur. V spoločnej domácnosti s otcom maloletých detí žije aj jeho priateľka, ktorá by sa podľa okresného súdu mala podieľať na úhrade nákladov za bývanie minimálne jednou polovicou. Otec maloletých uviedol, ale nepreukázal, že táto za bývanie neplatí z dôvodu, že mu požičala 7 000 libier na splatenie depozitu za dom, ktoré jej takto spláca. Ako ďalšie mesačné výdavky otec detí uviedol náklady na stravu 350 libier, na oblečenie a obuv vo výške 80 libier, na hygienické potreby a lieky vo výške 50 libier, na pohonné hmoty vo výške 100 libier, celkovo 1725,27 libier mesačne t. j. 2005,31 eur. Okresný súd zdôraznil prednosť výživovej povinnosti rodičov voči maloletým deťom pred ostatnými výdavkami rodičov. Nie je preto možné prihliadnuť na výdavky otca ako je napr. poistenie otca, poistenie domu, auta, splátky za auto. Zohľadnil tiež, že na úhrade nákladov na bývanie by sa mala podieľať aj priateľka otca, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti. Súd prvej inštancie potom zobral do úvahy výdavky otca na úver za bývanie vo výške 343,57 libier mesačne (keďže takto si otec vyriešil bývanie), polovicu nákladov za elektrinu 75 libier mesačne, polovicu nákladov za smeti 40,155 libier mesačne, polovicu nákladov za údržbu okolia vo výške 3,95 L mesačne, polovicu nákladov za internet vo výške 13 libier mesačne, polovicu nákladov na TV licenciu vo výške 6,83 libier mesačne, polovicu nákladov za olej na vykurovanie vo výške 42,78 L mesačne ako aj náklady za ošatenie, obuv, náklady na lieky vo výške cca 500 libier mesačne. Nevyhnutné výdavky otca by tak predstavovali sumu 1025,285 libier t. j. 1191,70 eur.

1.2. Súd prvej inštancie uviedol, že matkou požadované výživné v celkovej výške 750 eur mesačne nezodpovedá odôvodneným výdavkom detí. Aj keď je príjem otca asi dvakrát vyšší od príjmu matky, jeho príjmu zodpovedajú aj ním uvádzané výdavky. Rodičia maloletých nežijú v jednom štáte, preto je ťažké porovnať ich životné náklady. Otcov príjem by bol na území SR nadštandardný, v D. Í. ide o príjem priemerný. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že výživné vo výške 500 eur mesačne na obidve

deti pokrýva ich náklady a je primerané ich veku aj odôvodneným potrebám. Od podania návrhu 02.03.2022 do dňa rozhodnutia 31.08.2022 vznikol otcovi na výživnom dlh, a to na mal. S. vo výške 1347 eur (za 3/2022 252 eur - 270:30x27, za 4-9/2022 - 6x270= 1620 + 252 = 1872 eur, za 2-9/2022 otec uhradil 7x75 eur t. j. 525 eur, 1872 - 525=1347 eur) a na mal. T. 1069,66 eur (za 3/2022 - 230:30x28 = 214,66 eur, za 4-9/2022 - 6x230= 1380 eur + 214,66 = 1594,66 eur, z ktorých otec uhradil 7x75 eur t. j. 525 eur, dlh je preto 1069,66 eur). Vzhľadom na majetkové a zárobkové pomery okresný súd uložil otcovi uhradiť dlžné výživné do 9 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

2. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 14. decembra 2022 sp. zn. 2CoP/5/2022 rozsudok okresného súdu, okrem výroku o čiastočnom zamietnutí návrhu, potvrdil a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Po zopakovaní skutkových zistení súdu prvej inštancie, vychádzajúc z § 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine a zdôrazniac prvoradé hľadisko, ktorým je záujem maloletých detí (čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 5 Zákona o rodine) odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne porovnal majetkové pomery obidvoch rodičov aj odôvodnené potreby maloletých detí. Vzhľadom na limitované výdavky otca je limitovaná jeho povinnosť platiť výživné na maloleté deti. Odvolací súd potvrdil výšku výživného zo strany otca v závislosti od deklarovaného príjmu a jeho výdavkov. Schopnostiam a možnostiam otca zodpovedá platenie súdom určeného výživného v prospech maloletých detí. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 CSP v spojení s § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie otec maloletých detí (ďalej len „dovolateľ“) podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Tvrdil nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, ktorý sa nevysporiadal s odvolacími námietkami týkajúcimi sa výšky nevyhnutných výdavkov maloletých detí, vyčíslenej zo strany súdu prvej inštancie nesprávne (rozdelenie výdavkov na stravu na tri osoby napriek tomu, že sa maloleté stravujú v školskej jedálni a v spoločnej domácnosti s nimi žijú ďalšie dospelé osoby, rovnako mesačné výdavky na bývanie delil súd medzi tri osoby) a pri rozhodovaní o odvolaní vychádzal výlučne z toho, že schopnostiam a možnostiam otca zodpovedá platenie súdom určeného výživného. Súdny podľa dovolateľa opomenuli, že základnou podmienkou správneho učenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Za súčasného právneho stavu nie je možné priznať výživné vyššie ako sú odôvodnené a preukázané výdavky na maloleté dieťa. Súdom mal vychádzať z vid' vyčíslenie celkových nákladov na dieťa tak, aby výška výživného pokrývala jeho každodenné potreby. Zdôraznil, že vyživovaciu povinnosť majú obaja rodičia. Súdom prvej inštancie sa odchýlil od rozhodovacej praxe priznaním mesačného výživného vo výške vyššej, než sú preukázané výdavky na maloleté dieťa.

4. Kolízny opatrovník maloletých detí vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. Mesačný príjem otca je 1848,81 libier, po odpočítaní nevyhnutných výdavkov mu zostáva 1025,28 libier (957,20 eur). Po odpočítaní vyživovacej povinnosti 500 eur otcovi ostávajú finančné prostriedky na úhradu ďalších výdavkov. Deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni obidvoch rodičov.

5. Matka vo vyjadrení k dovolaniu otca uviedla, že výška výživného pokrýva všetky nevyhnutné potreby maloletých detí, ktoré matka na súde preukázala. Deti sa síce stravujú v školskej jedálni, ale len cez obed v školské dni, raňajky a večere majú doma. Každý deň obom deťom robí desiaty a Kristíne aj olovrant, nakoľko navštevuje školský klub. Na bývanie matka svojim rodičom platí mesačne 150 eur, v prípade bývania v prenajatom byte jej výdavky boli oveľa vyššie. Jej rodičia platia za byt 265 eur, v byte bývajú piati, čo je na jedného člena domácnosti 53 eur a na matku s maloletými deťmi 159 eur. Platí energie a udržiavacie náklady za dom v jej vlastníctve vo výške približne 90 eur mesačne, v ktorom z dôvodu jeho nedokončenia nemôže s dcérami bývať. Spolu ide o náklady 250 eur mesačne. Nie všetky náklady na maloleté deti sa dajú zdokladovať. Priateľka otca sa stala jeho manželkou a výdavky otca by sa mali deliť dvomi. Otec sa rozhodol pre kúpu domu napriek existencii jeho vyživovacej povinnosti. V čase kúpy domu mal zabezpečené bývanie a rodinný dom nebol nútený zakúpiť. Vyživovacia povinnosť voči maloletým deťom má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. O obidve maloleté deti sa matka

stará osobne. Rozhodnutia súdov nižších inšancií matka považuje za riadne odôvodnené, sudy neporušili žiadne práva otca, neodignorovali žiadne jeho tvrdenia. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi, je najlepší záujem dieťaťa. Na najlepší záujem dieťaťa odkazuje Dohovor o právach dieťaťa aj vo svojom článku 18 (rodičovská zodpovednosť). Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 13 (2011) o práve na ochranu pred všetkými formami násilia upozornil, že „posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa zo strany dospelého nesmie prekonať povinnosť rešpektovať všetky práva dieťaťa vyplývajúce z Dohovoru“. Koncepcia najlepšieho záujmu dieťaťa má zložku hmotného práva, procesného práva a základného výkladového právneho princípu. Hmotné právo zakladá právo dieťaťa na posúdenie jeho najlepšieho záujmu a jeho prvoradé zohľadnenie v situácii, keď sa s cieľom rozhodnúť o danej veci posudzujú rôzne záujmy. Ako konštatuje Výbor pre práva dieťaťa vo Všeobecnom komentári č. 14 (2013) z 29.05.2013 o práve dieťaťa na prvoradé zohľadnenie jeho najlepšieho záujmu, obsah komplexného pojmu najlepší záujem dieťaťa treba stanovovať podľa konkrétnych prípadov. Ide o pružný a adaptabilný pojem, ktorý treba prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa, zohľadniť jeho osobný kontext, situáciu a potreby. Najlepší záujem dieťaťa pri jednotlivom rozhodnutí treba určiť vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je jedinečnou činnosťou, ktorú treba uskutočniť v každom jednom prípade vo svetle konkrétnych okolností každého dieťaťa súvisiacich s jeho individuálnymi charakteristikami. Najlepší záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri prijímaní všetkých potrebných opatrení.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (strana sporu v zmysle Civilného sporového poriadku), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

9. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu dáva Civilný sporový poriadok aj Civilný mimosporový poriadok (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie súdnych písomností a vyjadrení protistrany a pod.). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania patrí aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko,

séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako sa k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky napr. aj v náleze III. ÚS 119/03. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

11. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov.

12. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom má v systéme vyživovacích povinností Zákona o rodine významné postavenie a zaťažuje oboch rodičov. Zákonná vyživovacia povinnosť oboch rodičov neznamená mechanickú rovnosť, teda pri určovaní výživného nemožno uplatňovať mechanický výpočet. Vychádza sa z individuálnych schopností, možností a majetkových pomerov každého z rodičov (§ 75). V konaní treba zisťovať pravidelné aj nepravidelné výdavky výživou povinnej osoby spojené s bývaním (nájomné, údržba a prevádzka bytu, domu, náklady na energie), stravou, ošatením, obutím, zdravotným stavom, starostlivosťou o dieťa a domácnosť, inými vyživovacími povinnosťami, poistnými plneniami, sporením, pôžičkami a úvermi a pod. Tieto kritériá na strane rodičov treba posudzovať vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane výživou oprávneného dieťaťa. Podstatou vyživovacej povinnosti je uspokojenie všetkých nákladov dieťaťa, ktoré možno očakávať, nielen výživu v užšom slova zmysle. Je potrebné si uvedomiť, že výšku týchto nákladov nemožno zovšeobecniť, závisí napr. od veku dieťaťa, jeho schopností, duševnej a fyzickej vyspelosti, zdravotného stavu, záujmov a koníčkov, voľnočasových aktivít, školského zariadenia, v ktorom sa dieťa vzdeláva a pod., čím je daná potreba odstupňovania miery týchto potrieb. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti nemožno opomenúť osobnú starostlivosť rodiča o dieťa ani zásadu rovnakej životnej úrovne, ktorá znamená, že výživným má byť dieťaťu zaistená taká životná úroveň, ktorá zodpovedá sociálnemu postaveniu rodičov a ktorú by rodičia dieťaťu zabezpečovali, keby žili v spoločnej domácnosti (Radimský, J. - Radvanová, S. a kol. Zákon o rodine. Komentár. Praha: Panorama, 1989, 434 s.).

13. Pri posudzovaní, či je konanie postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia súdu, treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Súd ani v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

14. Z obsahu dovolania (§ 124 CSP) možno vyvodiť, že dovolateľ nie je spokojný ani so závermi hodnotenia dôkazov, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd pripomína, že dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie

skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (napr. tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov atď.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

15. Vychádzajúc z obsahu súdneho spisu a vyššie uvedených postulátov dovolací súd konštatuje, že rozsudky súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu spĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 aj § 393 ods. 1, 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva (hoci dovolateľ tvrdí opak), ktoré dôkazy súdy vykonali a ako ich vyhodnotili aj to, ako vec právne posúdili. Ak mal dovolateľ za to, že sudy nevykonali niektorý pre vec relevantný dôkaz, v dovolaní tento dôkaz nijako nešpecifikoval. Odôvodnenia rozsudkov okresného aj odvolacieho súdu obsahujú vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, všetky boli v celom ich súhrne posúdené a náležite vyhodnotené. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v nich zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe sudy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdom prvej inštancie alebo pred súdom odvolacím. Otec môže mať pocit, že matkou vyčíslené náklady na výživu maloletých detí znáša výlučne sám, no opomína, že matka detí výlučne sama znáša všetku osobnú starostlivosť o maloleté dcéry, 24 hodín a 7 dní v týždni. Tak ako v reálnom živote nie je možné exaktne matematicky vyčísliť všetky náklady na výživu detí v širšom zmysle slova, tak nie je možné vyčísliť hodnotu osobnej starostlivosti, na ktorej by sa mali rovnakou mierou podieľať obidvaja rodičia (netreba pripomínať, že nejde len o zabezpečenie a prípravu jedla, zabezpečenie a údržbu bývania, pranie a žehlenie ošatenia, odvoz detí do a zo školy alebo na krúžky, ale napr. aj o zabezpečenie lekárskej starostlivosti a liečebného režimu detí v prípade ochorenia /návšteva a čakanie u lekára alebo na pohotovosti, nemožnosť rodiča pracovať v prípade ošetrovania člena rodiny/ alebo o trávenie osobného času s deťmi). Rovnako netreba prehliadnuť dve skutočnosti: 1/ maloleté výživou oprávnené deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov a 2/ vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletým deťom má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. Hoci sudy nižších inštancií konštatovali, že vzhľadom na rozdielne štáty, v ktorých bývajú rodičia a ich maloleté deti, je ťažké porovnať ich životné náklady, keď otcov príjem by bol na území SR nadštandardný, no v Severnom Írsku je to príjem priemerný, správne zisťovali životnú úroveň otca a maloletých detí a porovnali napr. bytové pomery dovolateľa a jeho maloletých dcér zistiť, že maloleté bývajú s matkou a starými rodičmi v byte a otec býva v rodinnom dome, zakúpenom nedávno napriek tomu, že to nebolo nevyhnutné pre zabezpečenie jeho bývania.

16. Pretože konanie pred odvolacím (ani pred okresným) súdom nebolo postihnuté dovolateľom namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolateľ tvrdil, že podáva dovolanie aj z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, lebo okresný súd „sa odchýlil od rozhodovacej praxe priznaním mesačného výživného vo výške vyššej než sú preukázané výdavky na maloleté dieťa“.

17. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je prípustné iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia v dovolaní nastolenej právnej otázky, pri riešení ktorej sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho

posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/95/2017 a 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“. Dovolateľ týmto spôsobom v posudzovanej veci nepostupoval.

18. Dovolací súd uzatvára, že na základe dôvodov uvedených dovolateľom dospel k záveru, že nie je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, čo by zakladalo odmietnutie dovolania. Vzhľadom na súčasne uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady znátočnosti, ktorá by bola porušením práva otca maloletých na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), naplnenie ktorého dovolací súd nezistil, však dovolací súd dovolanie ako celok podľa § 448 CSP zamietol.

19. Dovolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 52 CMP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.